

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**L. Coelii Lactantii Firmiani, diuinarum institutionum,
aduersus gentes, de falsa religione liber primus**

Lactantius, Lucius Caecilius Firmianus

[Köln], [1518]

VD16 ZV 9338

Quomodo refella[n]tur ij, qui Deos esse factos ex hominibus mentiantur.
Cap. XVIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71332)

DE FALSA RELI.

rem, uel in consuetudinem: qd deinde hominis commutatio: Postremo qd equor: ta ptinax abominatio: Quid significat hæc oia nisi consciam stupri: & amorē minie uirginalem. Erat plane, cur tm laborem pro tam fideli iuvene suscepit, quia amanti noueræ obsequium pernegaret.

¶ Quomodo refellatur ij, qui Deos esse factos ex hominibus mentiantur. Cap. XVIII.

¶ Hoc in loco refellendi sunt etiam ij, qui deos ex hominibus esse factos, non tantum fatentur, sed, ut eos laudent, etiam gloriantur, aut uirtutis gratia, ut Herculem, aut munerum, ut Cererem ac Liberum, aut artium repertarum, ut Aesculapiū, uel Mineruam. Hæc uero q; inepta sint, quaq; nõ digna, propter quæ homines inexpiabili se scelere continent, hostesq; Deo uero fiant, q̄ contempto mortuorū sacra suscipiant, ex singulis rebus ostendā. Virtutem eē dicūt, quæ hominē tollat in cœlum, nõ illam, de qua philosophi dixerunt, quæ posita est in bonis animi, sed hanc corporalem, q̄ dicit fortitudo, quæ qm præcipua in Hercule fuit, immortalitē meruisse creditur. Quis tam stulte ineptus est, ut corporis uires diuinum, uel etiam humanū bonū iudicet, cū sint & maiores pecudibus attributæ, & uno morbo saepe frangant, uel ipsa senectute minuant & corrumpant. Itaq; idē, cum ille deformari ulceribus toros suos cerneret, nec sanari se uoluit, nec senē fieri, neq; se ipso minor, aut deformior uideretur. Hunc ergo, qui uiuum seipsum combusserat, ascendisse in cœlum putauerūt, eaq; ipsa, quæ stultissime admirati sunt, simulachris,

*Quis q̄ fuisse in uis Deum p̄cipue
fuit fuisse libe
Ceterum fuisse in uis
non uis f̄
na fuit pallas artu
philosophi dixerunt
ostendit bona: Co
na aq; h̄
uirtutis in stultis
p̄cipue in stultis
p̄cipue in stultis
p̄cipue in stultis*

& imaginibus compressa, & consecrata posuerunt, ut in
 perpetuum uanitatē eorum monimēta perstaret, qui ob
 necem bestiarū Deos fieri credidissent. Sed hæc græcorū
 fortasse culpa, qui res leuissimas pro maximis semp
 habuerunt. Quid nostri, num sapientiores: qui athleticā
 quidem uirtutem contemnunt, quia nihil obest, sed regi
 am (quia late solet nocere) sic admirantur, ut fortes, & bel
 licosos duces in Deorum cœtum collocari arbitrentur.
 Nec esse ullam aliā ad immortalitatem uia, q̄ exercitus du
 cere, aliēa uastare, urbes delere, oppida excidere, liberos
 populos aut trucidare, aut subijcere seruituti, uidelicet q̄
 plures hoīes afflixerint, spoliauerint, occiderint, eo se no
 biliores, & clariores putant, & inanis gloriæ specie capti,
 sceleribus nomen uirtutis imponunt. Iā malle, ut a ferarū
 cœdibus deos sibi fingerent, q̄ immortalitatē tam cruetam
 probarent. Si qs unum hominem iugulauerit, pro conta
 minato, ac nefario habetur, nec ad terrenum hoc domici
 lium Deorum admitti eum fas putant. Ille aut, qui infini
 ta hominum millia trucidauerit, cruore campos iundaue
 rit, flumina infecerit, non modo in templum, sed etiam in
 cœlum admittitur. Apud Enniū sic loquitur Africanus,
 Si fas cadendo cœlestia scandere cuiq̄ est,

Mi soli cœli maxima porta patet.

Scilicet quia magnam partem generis humani extinxit,
 ac perdidit. O quantis in tenebris Africane uersatus es,
 uel potius o poeta, qui p̄ cades, & sanguinem patere ho
 minibus in cœlum ascensum putaueris. Cui uanitati &
 Cic. assensit. Est uero, inquit, Africane, nam & Herculi

DE FALSA RELI.

eadem ipsa porta patuit, tanquam ipse plane, cum id fieret, fa-
 nitor fuerit in caelo. Equidem statuerere non possum, dolen-
 dum ne potius an ridendum putem, cum uideam & graues,
 & doctos, & (ut sibi uidentur) sapientes uiros, in tam mi-
 serandis errorum fluctibus uolutari. Si haec est uirtus, quae
 nos immortales facit, mori eadem malum, quam exitio esse quam plu-
 rimis. Si aliter immortalitas parari non potest nisi per sangui-
 nem, quid fiet si omnes in concordiam consenserint? Quod
 certe fieri poterit, si pernicioso, & impio furore piecto in-
 nocentes esse ac iusti uelint. Num igitur nemo erit caelo
 dignus? num peribit uirtus, quia hominibus in homines
 fauere non dabitur? Sed isti qui euerfiones urbium, popu-
 lorumque summam gloriam computant, otium publicum non
 ferent, rapiunt, fauient, & iniurijs insolenter illatis huma-
 nae societatis foedus irumpet, ut habere hostem possint,
 quem sceleratius deleant quam lacessierint. Nunc ad reliqua
 pergamus. Nomen deorum Cereri, ac Liber o traditio mu-
 nerum fecit. Possum diuinis docere literis, uinum, atque fru-
 ges ante progeniem caeli, atque Saturni fuisse in usum ho-
 minum, sed ab his sane iuenta fingamus. Num potest plus,
 aut minus uideri collegisse fruges, hisque fractis panem fa-
 cere docuisse, aut uuas de uitibus lectas expressisse, uinum
 quae fecisse, quam fruges ipsas, aut uites generasse, aut protulisse
 se de terra? Reliquit haec sane Deus humanis ingenijs e-
 ruenda, tamen fieri non potest, quin ipsius sint omnia, qui
 & sapientiam tribuit homini, ut inueniret, & ipsa illa, quae
 possent inueniri, primus inuenit. Artes quoque suis inuen-
 toribus immortalitatem peperisse dicuntur, ut Aescula-

*Noe p[ro]p[ri]o p[ro]p[ri]o p[ro]p[ri]o
 r[ati]o[n]e p[ro]p[ri]o p[ro]p[ri]o
 f[aci]e[n]s p[ro]p[ri]o p[ro]p[ri]o*

